

(Time : 3 Hours)

(Total Marks : 100)

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B.:** 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

1. Answer in note more than two sentences :

(20)

- What is the meaning of Interpretation of the Statutes?
- Name the two newspapers, which were published by Lokmanya Tilak?
- What is a fundamental right?
- Define Defect?
- Write any two cases in relation to environment?
- What is Ratio-decidenti?
- What is adoption?
- What were the issues in Shah Bano Begum's case?
- Write any two issues raised in P.V. Narsimha rao's case?
- Write the two differences between Civil and Criminal Courts?

2. Write short notes on (Any Four) :

(20)

- Rules of natural justice.
- Attorney General v/s Independent Broad casting Authority (1973) Q.B 629
- Consumer dispute redressal agencies.
- S.P. Gupta & others v/s Union of India AIR, (1982) S.C. 149.
- National Emergency
- Trial of Mahatma Gandhi

3. Attempt any two with reasoned answers :

(12)

- Ramesh and Sarita both Hindu, got married after embracing Islam. At the time of this marriage Ramesh's first wife Geeta was alive and the first marriage was not dissolved.
  - Is the marriage between Ramesh and Sarita void / illegal?
  - What are Geeta's rights against Ramesh?

b) Coastal Road Widening projects have started in the city of Mumbai's coastal area, without obtaining any clearance certificate's from various governmental authorities. As a result, it has caused a great amount of pollution and ecological imbalance due to cutting and felling of trees.

- 1) Which writ can be filed in the above case to stop this road-widening project?
- 2) What will you do in order to prove four locus and state which fundamental rights have been violated?

c) Rajendra belongs to OBC category and is an employee of the Central Government and married to Manisha a Brahmin girl. Who is also a class I officer in Central Government. They want to apply for the UPSC Exam as both wish to become IAS officers.

- 1) Can Manisha apply in the OBC category?
- 2) What is Creamy Layer?

4. Answer any **four** of the following :

(48)

- a) Give your opinion on the uses and abuses of Public Interest Litigation?
- b) Who is a consumer? What is the difference between 'contract for service' and contract of service? Explain with respect to IMA v/s V.P. Shantha in this regard?
- c) Discuss the trial of Walter Rowland?
- d) Describe the basic structure of the constitution with special reference to Keshavananda Bharti case?
- e) What is the significance of Uniform Civil Code in the present day times? Write your suggestions for a strong uniform civil code?
- f) Explain the importance of Reservation in the upliftment of the scheduled castes and scheduled tribes in India. Elucidate your answer with the help of case laws.

(मराठी रुपांतर)

(वेळ : ३ तास)

(एकूण गुण : १००)

Please check whether you have got the right question paper.

- सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहे.
२) उजवीकडे नमुद अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
३) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

१. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी दोन वाक्यात उत्तरे लिहा :

(२०)

- अ) “नियमांचे अर्थ लावणे” (Interpretation of the Statutes) म्हणजे काय ?
ब) लोकमान्य टिळक यांनी काढलेले दोन वृत्तपत्र कोणते ?
क) “मुलभूत अधिकार” म्हणजे काय ?
ड) “त्रुटी” म्हणजे काय ?
इ) पर्यावरण संबंधी कोणतेही दोन महत्त्वाचे खटले लिहा.
फ) “रेशियो डिसीडेन्डी” म्हणजे काय ?
ग) “दत्तक घेणे” याचा अर्थ लिहा ?
ह) शाह बानु केसमधील महत्त्वाचे मुद्दे लिहा.
य) पी. व्ही. नरसिंहराव या खटल्यामधील दोन महत्त्वाचे मुद्दे लिहा.
ज) दिवाणी व फौजदारी कोर्ट यांतील फरक लिहा.

२. संक्षिप्त टिपा लिहा (कोणतेही चार) :

(२०)

- अ) नैसर्गिक न्यायाचे नियम
ब) अटार्नी जनरल विरुद्ध इंडिपेंडेंट ब्रॉडकास्टिंग
क) ग्राहक वाद निवाळा संस्था
ड) एस. पी. गुप्ता विरुद्ध युनियन ऑफ इंडिया (१९८२)
इ) राष्ट्रीय आणिवानी
फ) महात्मा गांधी खटला

३. प्रासंगिक समस्या कारणांसहित सोडवा (कोणत्याही दोन) :

(१२)

अ) रमेश आणि सरिता दोनही हिंदू आहेत. त्यांनी इस्लाम धर्म पत्करला व लग्न केले. लग्नाचा वेळेस रमेशची पहिली पत्नी गीता ही जिवंत आहे व पहिले लग्न अजून संपुष्टात आलेले नाही.

१) रमेश व सरिता यांच्यामधील लग्न वैध आहे का? कारणे द्या.

२) रमेश विरुद्ध गीताचे काय अधिकार आहेत.

ब) मुंबईच्या समुद्रकिनारपट्टी संलग्नीत समुद्रकिनारपट्टी मार्ग विस्तारीकरण योजना संबंधित सरकारी ऑफिसमधून परवानगी न घेता सुरु झालेली आहे. याचा परिणाम म्हणजे भरपूर प्रमाणात वृक्षतोड व पर्यावरण प्रदूषित झाले आणि पर्यावरणांत असमतोल निर्माण झाले.

- १) वरील संदर्भात कोणती याचिका दाखल करता येईल?
  - २) या संदर्भात जनहित याचिका कोण दाखल करू शकतो.
- क) राजेंद्र ओ.बी.सी. वर्गात मोडतो व तो केंद्र सरकार कर्मचारी आहे. त्याचे लग्न मनिषा ह्या ब्राह्मण मुलीशी झालेले आहे. दोघांना आय.ए.एस. अधिकारी व्हायचे आहे व म्हणून त्यांना यु.पी.एस.सी. ची परिक्षा द्यायची आहे.
- १) मनिषाला ओ.बी.सी. वर्गात अर्ज करता येईल का? कारणे द्या.
  - २) क्रिमी लेयर म्हणजे काय?

४. सविस्तर उत्तरे लिहा (कोणतेही चार) :

(४८)

- अ) जनहित याचिकाचे उपयोग व दुरुपयोग या विषयावर सविस्तर चर्चा करा.
- ब) “ग्राहक” ची व्याख्या लिहा? सेवेसाठी करार व सेवेचा करार यांच्यामधील फरक लिहा. या संदर्भात आय.एम.ए. विरुद्ध व्हि. पी. शांता चा केसच्या मदतीने चर्चा करा.
- क) बॉल्टर रोलॅंड खटला.
- ड) केशवानंद भारती केसच्या मदतीने भारतीय राज्यघटनेच्या मुलभूत पाया यावर चर्चा करा.
- इ) समान नागरी कायद्यावर सध्याची परिस्थिती लक्षात घेत चर्चा करा. आपले विचार व उपाय योजना समान नागरी कायदा याला आणखी मजबूत करेल ते लिहा.
- फ) भारतामध्ये अनुसूचित जाती व जमाती यांचा दर्जा उचलण्यासाठी आरक्षणचे महत्त्व स्पष्ट करा. सर्वोच्च न्यायालयाच्या केसेसच्या मदतीने स्पष्ट करा.